

2018/01/24 – ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ

Αξιότιμε κε διευθυντά

Σας παρακαλούμε να μας στείλετε σύντομη διευκρίνιση επί των παρακάτω αποριών μας:

Θεωρείται ορθή η προστακτική άπελθε, είσελθε, έπελθε, έξελθε, επάνελθε, κάτελθε, μέτελθε, πάρελθε, περίελθε, πρόελθε, πρόσελθε κλπ. των σύνθετων εμπρόθετων ρημάτων με β' συνθετικό το –έρχομαι;

Στο ρήμα προπίνω θεωρείται ορθή η προστακτική προπιές;

Το λήμμα κορωνίδα θεωρείται (σύμφωνα με τη γραμματική) παράγωγο του κορόνα ή απλώς θεωρούνται ομόρριζες λέξεις;

Στο ρήμα πληρώ δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Θεωρείται ορθός ο παρατατικός σε –ούσα, -ούσες, -ούσε, -ούσαμε, -ούσατε, -ούσαν(ε);

Θεωρείται ορθή η ενεργητική μετοχή πληρώντας;

Στο ρήμα υπάρχω θεωρούνται ορθές οι προστακτικές αορίστου «ύπαρξε και υπάρξτε»;

Το λήμμα άμπρα κατάμπρα θεωρείται ξένη άκλιτη λέξη ή ελληνική καβαλιστική άκλιτη λέξη;

Στο ρήμα έρπω δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

Στο ρήμα διέπω δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

Στο ρήμα προσέρχομαι δίδεται διπλός αόριστος, προσήλθα και (προφ.) προσήρθα. Ομοίως δίδεται διπλό απαρέμφατο προσέλθει και (προφ.) προσέρθει. Θεωρείται ορθή η προστακτική πρόσερχε;

Θεωρούνται ορθοί οι παρεμφερείς τύποι (αόριστος, απαρέμφατο, προστακτική) προήρθα, προέρθει, πρόερθε, επήρθα, επέρθει, έπερθε, εισήρθα, εισέρθει, είσερθε κλπ.;

Στα ρήματα αρνούμαι και νοούμαι δίδεται κλιτικό παράδειγμα το Ρ10.9β (στερούμαι, μετοχή στερημένος). Θεωρούνται ορθές οι μετοχές αρνημένος και νοημένος ή θα έπρεπε να είναι αρνούμενος και νοούμενος;

Σας ευχαριστούμε θερμά

Μετά τιμής
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου
της Πανελλήνιας Ένωσης Σκραμπλ
Ο Πρόεδρος
Μυρσίνης Θράσος

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Σας επισυνάπτω απαντημένα (κάτω από κάθε ερώτηση) τα ζητήματα που μου θέτετε:

Θεωρείται ορθή η προστακτική άπελθε, είσελθε, έπελθε, έξελθε, επάνελθε, κάτελθε, μέτελθε, πάρελθε, περίελθε, πρόελθε, πρόσελθε κλπ. των σύνθετων εμπρόθετων ρημάτων με β' συνθετικό το –έρχομαι;

[Οι προστακτικές αυτές είναι κανονικές με βάση τους κανόνες της αρχαίας ελληνικής. Δεν θα τις θεωρούσα, όμως, κανονικές προστακτικές της νέας ελληνικής. Ακόμη και αν κάποιος χρησιμοποιήσει π.χ. τον τύπο έξελθε, θα το κάνει μιμούμενος έναν τύπο της αρχαίας. Π.χ., θα θεωρούσατε σωστό, για τους κανόνες του παιχνιδιού, τους τύπους οίδασι και ποιούσι, επειδή κανείς μπορεί πράγματι να χρησιμοποιήσει την έκφραση ουκ οίδασι τι ποιούσι;]

Στο ρήμα προπίνω θεωρείται ορθή η προστακτική προπιές;

[Θα έλεγα ότι το ρήμα προπίνω δεν έχει προστακτική.]

Το λήμμα κορωνίδα θεωρείται (σύμφωνα με τη γραμματική) παράγωγο του κορόνα ή απλώς θεωρούνται ομόρριζες λέξεις;

[Η (αρχ.) λέξη κορωνίδα είναι παράγωγο του (αρχ.) κορώνη 'κουρούνα'. Από τη λ. κορώνη προήλθε η λατ. λέξη corona, την οποία δανείστηκε στη συνέχεια η ελληνική ως κορόνα (γι' αυτό και γράφεται απλογραφημένα).]

Στο ρήμα πληρώ δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Θεωρείται ορθός ο παρατατικός σε –ούσα, -ούσες, -ούσε, -ούσαμε, -ούσατε, -ούσαν(ε);

[Ναι, ο πρτ. πληρούσα κτλ. είναι κανονικός και υπαρκτός.]

Θεωρείται ορθή η ενεργητική μετοχή πληρώντας;

[Ναι, η μτχ. πληρώντας είναι κανονική και υπαρκτή, αν και δεν ξέρω πόσο συχνά χρησιμοποιείται.]

Στο ρήμα υπάρχω θεωρούνται ορθές οι προστακτικές αορίστου «ύπαρξε και υπάρξτε»;

[Θα έλεγα ότι το ρήμα υπάρχω δεν έχει μονολεκτική προστακτική αορίστου, επομένως ο τύπος ύπαρξε δεν είναι υπαρκτός. Το υπάρξτε θα το δεχόμουν ως δεύτερο τύπο της υποτακτικής και του μέλλοντα: να / θα υπάρξετε και να / θα υπάρξτε.]

Το λήμμα άμπρα κατάμπρα θεωρείται ξένη άκλιτη λέξη ή ελληνική καβαλιστική άκλιτη λέξη;

[Το άμπρα και το κατάμπρα θα τα δεχόμουν ως άκλιτες ελληνικές λέξεις, προερχόμενες από μια ξένη γλώσσα (όπως όλα τα δάνεια).]

Στο ρήμα έρπω δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

[Θα έλεγα ότι το έρπω δεν έχει παρατατικό στη νέα ελληνική. Επομένως, το σωστότερο θα ήταν το ΛΚΝ να γράφει «μόνο στον ενεστ.».]

Στο ρήμα διέπω δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

[Θα έλεγα ότι το διέπω δεν έχει παρατατικό στη νέα ελληνική. Επομένως, το σωστότερο θα ήταν το ΛΚΝ να γράφει «μόνο στον ενεστ.».]

Στο ρήμα προσέρχομαι δίδεται διπλός αόριστος, προσήλθα και (προφ.) προσήρθα. Ομοίως δίδεται διπλό απαρέμφατο προσέλθει και (προφ.) προσέρθει. Θεωρείται ορθή η προστακτική πρόσερθε;

[Βλ. παραπάνω για αυτές τις προστακτικές.]

Θεωρούνται ορθοί οι παρεμφερείς τύποι (αόριστος, απαρέμφατο, προστακτική) προήρθα, προέρθει, πρόερθε, επήρθα, επέρθει, έπερθε, εισήρθα, εισέρθει, είσερθε κλπ.;

[Τους τύπους αυτούς (εκτός βέβαια από τα έπερθε, είσερθε) θα τους θεωρούσα κανονικούς και αποδεκτούς, αν και είναι πιο πολύ

του προφορικού λόγου και όχι του γραπτού. Πάντως, δεν είναι αντιγραμματικοί.]

Στα ρήματα αρνούμαι και νοούμαι δίδεται κλιτικό παράδειγμα το Ρ10.9β (στερούμαι, μετοχή στερημένος). Θεωρούνται ορθές οι μετοχές αρνημένος και νοημένος ή θα έπρεπε να είναι αρνούμενος και νοούμενος;

[Οι μτχ. αρνημένος και νοημένος είναι κανονικές μτχ. παθητικού παρακειμένου. Τα αρνούμενος και νοούμενος είναι κανονικές μτχ. παθητικού ενεστώτα.]

Παραμένω στη διάθεσή σας!
Φιλικά,
Ο Διευθυντής,
Γ. Παπαναστασίου